

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter

Onderwerp
Energietransitie MKB en Maatschappelijke
Organisaties

Zaaknummer
235325

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 18 april 2023

Geachte voorzitter,

In de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op vrijdag 11 november 2022 is de motie “Op de bres voor het MKB & maatschappelijke organisaties voor een duurzame toekomst!” met algemene stemmen aangenomen. Op 13 december 2022 hebben wij u in een brief geïnformeerd over de acties die wij in gang hebben gezet. Wij informeren u nu over de stand van zaken van de acties.

De provincie Zeeland staat voor grote transities op het gebied van energie, klimaat, stikstof, landbouw en woningbouw. Naast die transities is energiearmoede een urgent probleem. Door de hoge energieprijzen sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne hebben veel ondernemers en maatschappelijke organisaties moeite om de energierekening te betalen.

In de motie verzoeken de indieners Gedeputeerde Staten de volgende zaken nader toe te lichten:

1. De informatieverstrekking over mogelijke energiemaatregelen, zoals beschreven in de GS-nota energiearmoede van 11 oktober 2022 voor onder andere ondernemers en voor maatschappelijke organisaties te intensiveren.
2. Voor 1 januari 2023 te onderzoeken of het maatregelenpakket zoals Overijssel en Drenthe hebben gepubliceerd nog nieuwe maatregelen bevat ten opzichte van wat er in Zeeland al is, en zo ja daar een afweging in te maken wat in Zeeland past en Provinciale Staten daarover te informeren;
3. Te onderzoeken op welke manier een energiefonds (bijvoorbeeld gevoed vanuit de investeringsagenda en/of de algemene reserve, aangevuld met externe financiers zoals banken) ingericht kan worden waarin bijvoorbeeld gekeken wordt naar:
 - Het uitvoeren van de maatregelen hierboven genoemd, waaronder energiecoaches en een programma als SOS Dockwize;
 - Het extra inzetten op duurzaamheidsleningen tegen 0% rente.

In de tabel hieronder vindt u per verzoek de stand van zaken en een vooruitblik.

Intensivering informatieverstrekking	Vooruitblik
Zeeuws Economisch Bericht (ZEB)	
In het ZEB van december 2022 is extra aandacht besteed aan het thema energie-armoede. Het ZEB is de opvolger van de eerdere 'Corona Monitor' en bevat informatie over de Zeeuwse economie. Het bericht wordt via verschillende netwerken en kanalen verspreid. Het ZEB is een gezamenlijke nieuwsbrief van de Provincie Zeeland, Economic Board Zeeland, Impuls Zeeland en het HZ Kenniscentrum Ondernemen en Innoveren. Ook in het ZEB van april 2023 is aandacht besteed aan het thema energie.	We blijven de actualiteiten met betrekking tot energiearmoede volgen.
Websites en sociale media	
- Op de websites van Provincie Zeeland, Impuls Zeeland en Zeeuws Energieakkoord (ZEA), via sociale media-kanalen en in de april editie van het ZEB, is gewezen op de openstelling van de Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK) per 21 maart 2023. Mkb-ondernemingen waarbij de energiekosten minimaal 7% uitmaken van de totale omzet kunnen onder bepaalde voorwaarden een aanvraag indienen voor tegemoetkoming. - In de PZC van 1 april is een uitgebreid artikel over het Expertplatform verschenen (Energie besparen staat bovenaan bij Zeeuwse bedrijven: 'De pompen moeten hier altijd draaien' Weekend pzc.nl). Eén van de acties is het extra onder de aandacht brengen van het Expertplatform om het verduurzamen van het Zeeuwse mkb te versnellen. - Begin april is de Rijksoverheid gestart met haar voorlichtingscampagne voor de nieuwe ronde van de informatie- en onderzoeksplicht energiebesparing voor bedrijven. Bedrijven en instellingen worden via onder meer radiocommercials en LinkedIn opgeroepen om uiterlijk 1 december van dit jaar hun rapportage in te dienen. In de tweede helft van april 2023 krijgen alle organisaties, die al eerder een rapportage ingediend hebben, per post en e-mail een brief met dezelfde boodschap. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft een informatiepagina over de Energiebesparingsplicht vanaf 2023. Het Informatiepunt Leefomgeving heeft in april een regionale bijeenkomst georganiseerd over samenwerking op de energiebesparingsopdracht in Renesse. Initiatiefnemer Ministerie van Economische Zaken en Klimaat nodigt collega's van de omgevingsdienst RUD Zeeland, gemeenten en de provincie uit om in gesprek te gaan over de regionale samenwerking. Recente ontwikkelingen in de wetgeving op het gebied van energiebesparing bij bedrijven komen aan bod.	
Mkb-bijeenkomsten	
- Op 16 januari 2023 organiseerden we een tweede energie-ontbijt voor MKB-bedrijven samen met Impuls Zeeland, Dockwize en de Regionale Energiestrategie (RES)/ Zeeuws Energieakkoord (ZEA). RES presenteerde haar expertplatform om grote energieverbruikers te adviseren. Verder hebben Rabobank, Dockwize en VNO-NCW hun aanpak ten aanzien van het toekomstbestendig maken van het bedrijfsleven gepresenteerd. De algemene indruk tijdens het tweede energie-ontbijt was wel dat de urgentie bij bedrijven wat minder hoog lijkt mede door daling van de energieprijzen. - De gemeente Terneuzen organiseerde op 2 februari een duurzaamheidsevenement met een expo voor particulieren en	- We organiseren in Q2 2023 regionale roadshows. Dit doen we in samenwerking met Dockwize, Impuls Zeeland en RES/ZEA. Doel is om in gesprek te gaan met ondernemers(verenigingen) om hun behoeftes op te halen ten aanzien van de energietransitie en het daadwerkelijk doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen.

bedrijven. De provincie gaf een toelichting op de stimuleringsregelingen voor het verduurzamen van bedrijventerreinen. Dockwize, Impuls Zeeland, en Zeeuwind zetten in dezelfde werksessie uiteen welke ondersteuning zij bieden bij de verduurzaming van bedrijfspanden, bedrijfsprocessen en zon op dak. - De gemeente Kapelle organiseerde op 15 februari een ondernemersavond in het kader van duurzaamheid. Hierbij werden onder andere pitches gehouden over het Expertplatform, het ondernemersloket in oprichting, circulaire economie, SOS Dockwize, duurzame bedrijventerreinen. Er hebben tevens 2 workshops plaatsgevonden. Enerzijds over toepassing van circulaire economie en anderzijds over verduurzaming van bedrijventerreinen.	- Medio april ontvangen ondernemers een enquête om de behoefte te peilen met betrekking tot hun ondersteuningsvragen voor het verduurzamen van hun bedrijf. De ZEA zal deze enquête via alle contactfunctionarissen verspreiden.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
We willen goede initiatieven buiten Zeeland waar mogelijk ook in Zeeland overnemen. Zo investeren de provincies Overijssel en Drenthe extra in regelingen die er al zijn voor isolatie en energiebesparende maatregelen. De financiering van energiebesparingsmaatregelen is vaak wel een probleem bij MKB-ers en maatschappelijke organisaties. We zien in Zeeland kansen voor de financiering van energiebesparingsmaatregelen voor het MKB en maatschappelijke organisaties. We gaan onderzoek doen naar financieringsbehoefte en de mogelijkheden voor een fonds om uit te lenen. Overijssel investeert in de werving en opleiding van energiecoaches. Daarom willen wij inzetten op een ondernemersloket en de coaches bij Dockwize.	
Expertplatform	
Binnen de huidige Regionale Energiestrategie (RES) is een Expertplatform 'Energiebesparing MKB en kantoren' actief. Ondernemers kunnen hier terecht voor advies en begeleiding om energie te besparen. Het expertplatform richt zich op het gebouw, de processen en de installaties. Er zijn reeds met 70 bedrijven gesprekken gevoerd door de experts van het platform. Om dit platform meer op de kaart te zetten is er extra capaciteit aangetrokken rondom advisering en wordt er meer gecommuniceerd over dit platform (zie PZC-artikel).	Het Expertplatform is een belangrijke pijler in het op te zetten ondernemersloket.
Snel Ondernemers Support SOS Dockwize energie-editie	
In navolging van het succesvolle SOS-programma tijdens de coronacrisis heeft Dockwize op verzoek van Provincie Zeeland op 1 maart een speciale SOS energie-editie ontwikkeld en gelanceerd. Dockwize schaaft de online campagne voor het SOS-programma op met specifieke focus op energievraagstukken. Het programma is voor ondernemers die op zoek zijn naar noodhulp en ondernemers die willen werken aan de toekomstbestendigheid van hun onderneming. Dockwize verzorgt regelmatig presentaties bij verschillende bijeenkomsten (zoals ondernemersverenigingen, gemeentelijke bijeenkomsten en ontbijtsessies) om ondernemers te informeren over dit programma zoals in Kapelle.	De SOS energie-editie zal heel 2023 beschikbaar zijn voor ondernemers. De eerste ondernemers zijn al aangemeld en worden geholpen, waarbij het traject van start is. Tijdens dit begeleidingstraject gaat een team van business coaches, financiële en energie-experts met de Zeeuwse ondernemer aan de slag om niet alleen de energiecrisis te overleven, maar er ook sterker uit te komen. Dit programma vormt ook een belangrijk onderdeel van het op te richten ondernemersloket.

Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Ondernemersloket in oprichting Samen met Impuls Zeeland en de RES willen we het bestaande Expertplatform uitbreiden met een ondernemersloket. Dit wordt opgenomen in de onderhanden Regionale Energiestrategie 2.0. Het loket fungeert als één centraal aanspreekpunt op het gebied van energietransitie. Vanuit dit loket wordt de ondernemer begeleid en ontzorgd in diens zoektocht naar verduurzaming en onafhankelijk advies. Door ondernemers onderdeel te maken van de aanpak ontstaat er meer bewustwording en draagvlak en borgen we dat er aansluiting is met de behoeften van ondernemers. Hiertoe hebben we de volgende acties onderhanden: a. Samen met Impuls Zeeland en RES is een plan van aanpak in voorbereiding voor de oprichting van een ondernemersloket in 2023; b. Teneinde de ondernemer maatwerk te kunnen bieden, zijn we bezig met de inventarisatie van lopende initiatieven die worden geboden vanuit verschillende partijen (zoals Rijk, Provincie, Impuls Zeeland, Dockwize, Rabobank, KvK, VNO-NCW). Op deze manier kunnen activiteiten en instrumenten worden afgestemd op de doelgroep en zoveel mogelijk gecoördineerd worden ingezet; c. Na de inventarisatie van initiatieven en het ophalen van de behoeftes van ondernemers (enquête en roadshow), wordt nagegaan of er hiaten bestaan waar wij als Provincie of deelnemende partijen een rol in kunnen spelen om deze te realiseren.	- We zijn voornemens om Stedin te betrekken bij de ondernemersbijeenkomsten zodat zij kunnen uitwisselen over de mogelijkheden en beperkingen van het elektriciteitsnet. - We organiseren in juni een inspiratiebezoek voor ondernemers bij een onderneming die al verder is met verduurzaming van het pand, proces of terrein.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Ontzorgingsprogramma mkb Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan een ontzorgingsprogramma voor het mkb. De opzet is dat duurzaamheidscoaches en -adviseurs mkb'ers helpen met het identificeren van de beste maatregelen, de inkoop en de beste financieringsconstructie voor het verduurzamen van hun bedrijf. Momenteel denkt de Provincie mee met EZK en BZK over de inhoud en vormgeving van dit programma.	Het streven is om het programma per 1 januari 2024 open te stellen. De focus vanuit het Rijk ligt op het ondersteunen van het micro mkb.
Voucherregeling	
Impuls Zeeland heeft vouchers voor circulaire & biobased initiatieven en energietransitie beschikbaar. Met een voucher kan een mkb-bedrijf een adviseur inschakelen om een innovatief idee uit te werken. Hiermee kan een bedrijf verduurzamen en de energiekosten blijvend verlagen. Impuls Zeeland heeft de voucherregeling in april in haar nieuwsbrief vermeld.	
Logistieke sector: Masterclasses zero emissie truck	
Zeeland Connect organiseert samen met Stedin, HCNP (ontwerpers van de formule) en Provincie Zeeland masterclasses (5 per inschrijver). Transportbedrijven worden persoonlijk uitgenodigd deel te nemen aan deze mastersclasses. De <u>Zero Emissie Truck/Transport Academy</u> bestaat uit 5 volle dagen kennisoverdracht, met daar tussenin tijd voor de deelnemers om te werken aan een transitieplan voor het eigen bedrijf. Specialisten op elk aandachtsgebied zullen onderdelen van de masterclasses verzorgen. Naast de inhoudelijke specialisten van HCNP nemen ook bijvoorbeeld specialisten	In mei worden de eerste masterclasses georganiseerd en in het najaar zijn nog twee sessies voorzien. Provincie Zeeland en de Stichting Zeeuwse Publieke Belangen subsidiëren de helft van de inschrijvingskosten en marketingkosten. Van de inschrijvende bedrijven wordt

deel van Stedin, Zeeland Connect, slim laden, veiligheidsregio, voorlopers in de markt, regionale overheid. Na afloop van de 5 sessies hebben deelnemers van de bedrijven voldoende kennis en inzicht om verantwoorde beslissingen te nemen over de verduurzaming van hun eigen wagenpark in de komende jaren (tot 2030). Deze beslissingen nemen zij mede op basis van het tijdens de opleiding samengestelde transitieplan. Alle aspecten komen aan bod: Zero-emissie voertuigen (elektrisch en waterstof); kW en kWh; laadinfra met benodigde netwerkaansluiting (KVA's); energie (opwekking, opslag en management); ritplanning; kosten en opbrengsten (TCO vergeleken met dieselvoertuigen), omgevingsmanagement en subsidies.	een bijdrage van 2.250 euro gevraagd.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Inzet transitiecoaching	
Het Kennis- en Innovatiecentrum Maintenance Procesindustrie (KicMpi) heeft in opdracht van de provincie een aanpak van transitiecoaching ontwikkeld. Transitiecoaching heeft als doel om Zeeuwse bedrijven te helpen met het concretiseren van een aantal maatschappelijke transities zoals de energietransitie, grondstoftransitie en de digitale transitie. Ervaren en neutrale transitiecoaches helpen bedrijven met het identificeren van kansrijke transitieprojecten, en begeleiden de ondernemer met de uitvoering ervan. Zo beoogt transitiecoaching versneld transitie gerelateerde investeringen los te maken en het kennis- en bewustzijnsniveau over transities te verhogen. Transitiecoaching richt zich op grote bedrijven en het mkb. Ze werken samen met de UCR, HZ University of Applied Sciences en FME / project 62/5. Dit project heeft als doel om 6 Mton CO2 te besparen in 2025 door het implementeren van bestaande energietechnieken.	KICMpi start in het najaar onder haar leden met de eerste contacten en analyses van transitiecoaching. Een uitrol van deze activiteiten vindt plaats over de andere netwerken die onder Campus Zeeland vallen.
Uitbreiding maatregelen	Vooruitblik
Maatschappelijke organisaties	
In Zeeland loopt sinds 2021 het Klimaatontzorgingsprogramma klein maatschappelijk vastgoed (KlimOp) en is per 2023 uitgebreid. De KlimOp regeling loopt binnen de Provincie Zeeland erg goed. Binnen de KlimOp 1 zijn (of nog bezig) 179 gebouwen geholpen met duurzaamheidsadvies. We hebben hierin nog volop middelen om nog meer gebouweigenaren te helpen. KlimOp 2 is eind vorig jaar van start gegaan en de animo was groot. We hebben inmiddels 85 gebouwen van duurzaamheidsadvies voorzien, of deze worden de komende maanden gesloten, omdat het budget verbruikt is. We hebben hierdoor een grote groep eigenaren niet kunnen helpen. De behoefte bij die doelgroep is er wel. De doelgroep die nu niet verder geholpen worden zijn met name: - Religieuze gebouwen, met name de kerkgebouwen; - Kinderopvang (max. 10 gebouwen in bezit, van de grote eigenaren verwachten we dat ze dit zelf organiseren); - Buurtsupers met een maatschappelijke functie in het dorp (vallen niet binnen de KlimOp, maar we vinden wel dat die geholpen moeten worden). We maken extra budget vrij om bovenstaande doelgroepen toch te helpen. We werken met quickscans i.p.v. volledige adviestrajecten. Zo kunnen we met een kleiner budget meer eigenaren helpen. We noemen dit pakket 4 (als aanvulling op de eerdere 3 pakketten binnen KlimOp).	Een adviseur gaat langs bij maatschappelijk vastgoed, neemt de quick wins op en verwerkt die in een korte en bondige rapportage. De adviseur is een energiecoach die tekst uitleg geeft aan de eigenaar. Hiermee wordt de ondernemer bewust en krijgt kennis om eenvoudige besparingsmogelijkheden direct uit te voeren. Ook krijgt de ondernemer inzicht in de meer ingrijpende isolatiemaatregelen. Nadat er een aantal rapportages zijn uitgevoerd willen we bijeenkomsten organiseren om vragen van de eigenaren te beantwoorden en eventueel verder te helpen in de uitvoering.

Energieservicepunt Zeeland	
ZMF, Zeeuwind en het Zeeuws Klimaatfonds werken samen aan energie initiatieven in het Energieservicepunt Zeeland. De Provincie ondersteunt het Energieservicepunt jaarlijks met een financiële bijdrage. N.a.v. de motie “Op de bres voor het MKB & maatschappelijke organisaties voor een duurzame toekomst!” hebben wij gevraagd wat het Energieservicepunt extra kan doen om maatschappelijke organisaties te adviseren over verduurzaming en om hun energiekosten blijvend te verlagen. De Stichting Zeeuwse Publieke Belangen (SZPB) heeft middelen beschikbaar gesteld aan SportZeeland voor het uitvoeren van energiescans. SportZeeland heeft vanuit Impuls een bijdrage ontvangen om de coördinatie te verzorgen. Inmiddels is voor 40 accommodaties een energieadvies opgesteld. Momenteel loopt een aanvraag bij SZPB voor een tweede tranche van 40 energiescans.	Het Energie Servicepunt gaat in juni een informatiebijeenkomst in De Stenge te Heinkenszand organiseren over de aanvulling van de KlimOp-regeling. We stellen de informatiebijeenkomst in De Stenge ook open voor locaties met een maatschappelijke functie zoals buurtsupers.

Energiefonds: stand van zaken	Vooruitblik
Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke vorming van een energiefonds. Dit wordt uitgevoerd door Rebel Energy. Provincie Zeeland is opdrachtgever en zorgt samen met Economische Impuls Zeeland voor de begeleiding. Het onderzoek moet inzicht bieden in de marktvraag voor de energie- en grondstoffentransitie. De vraag wordt breed in kaart gebracht waarbij specifiek wordt gekeken naar de (financierings)behoefte die er is bij het MKB. Een tweede deel van het onderzoek is het in kaart brengen van het aanbod van financiering en het marktfalen m.b.t. de financiering van transitie. Het derde deel van het onderzoek bestaat eruit dat de eerste contouren van een eventueel op te richten fonds worden geschetst. Hierbij zal ook ingegaan worden op de omvang en scope en welke stappen er nodig zijn om een energiefonds van de grond te krijgen. De Zeeuwse ondernemers hebben de enquête eind maart ontvangen.	In aanvulling op de uitgestuurde enquête worden interviews gehouden met een aantal bedrijven voor meer verdieping en kwalitatieve informatie. Dit volgt nadat de resultaten uit de enquête verwerkt zijn. Voor de zomer wordt het onderzoek door Rebel Energy afgerond en zullen wij u over de uitkomsten informeren.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. L.M.L.M. Prevaes, waarnemend secretaris

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.